

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-terén, a hidkaputól kimenet balra a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, esütörtökön és szombaton délel. Ára évnegyedre 3 ft. 6.
Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. 6. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.
A „nyilvántartás” cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutczán, STEIN J. könyvkereskedése.

A megyegyűlés szerkezete.

Zárószó.

A megyék szervezése érdekében ekkorig közreadott röpiratok s hírlapi cikkek általában méltányolták — a mint előbb is említém — azon tényezőket, a melyeket én is kívánok a jövőben s földalálók megyéink multjában.

Hallottam ezen nézetekkel szemben állítani, hogy a vagyon s értelmiség külön méltatása visszalépés az 1848-ki eszméktől, megváltoztatása a törvénynek, a mely alapulvól mondá ki a jövő megyék népképviselői alapján leendő szervezését.

De kérdehetem, hogy midőn jogban s kötelességben a nép egyenlő lett, vitathatja-e valaki, hogy az, kinek több vagyona van, avagy a nagy tömeg fölött kiemelkedtebb észképességgel bír, ezen tulajdonok által ki van zárva a népből, s nem tartozik a néphez?

A XIX. század legszebb eszméje, a demokracia az emberiség gúnyja volna, hogy ha csak a sansculotte-ok, vagy magyar értelemben a bocskorosok tartoznának ma is a néphez, ma, midőn a leghatalmasb császári trón ura is a nép fogalmának felmagasztalásával örömet vallja be, hogy ő a népből való.

Hanem éppen a műveltség az, a mely a különben egy népben mindig megkülönbözteti magasabb tulajdonai által az embert az embertől, s a demokracia nem a csöcselék uralmát jelenti, hanem azt, hogy rang, születés s más őskori előítéletek ne álljanak útjába annak, hogy az egyén az államszolgálatában s a közéletben máshoz bárkihez hasonló anyagi és szellemi képességeit érvényesíthesse.

Ha azt mondanók ki, hogy jövő közgyűléseink személyesen vehet részt a mágus és nemes, s küldöttei által a nép, ekkor kérdésen kívül sértenők az 1848-ban kimondott népképviselői jogát, mert egészen hasonló tulajdonok mellett kijárnának némelyeknek a megye-teremből azért, hogy nem mágusok vagy nemesek; de ma, midőn már egy 25—30 frtnyi censust képviselő birtok éppen nem különbözteti meg a kasztokat, sőt nagy vagyonokat látunk a nemesi ranggal nem bírók kezében, s midőn akademiánkon a legszegényebb sorsú nép fiai is százanként növekedvén, az értelmiség, s a megyei életre szükséges törvénytudomány megszünt az aristocrazia kiváltsága lenni: ma nálunk sem lehet külön választani a demokracia fogalmától a vagyont és értelmiséget.

De a megyegyűlések összealkotásánál tekintetbe vett categoriákat annál kevésbé lehet illetékteleneknek nyilvánítani, mert a megye nem pusztán képviselő, hanem hatóság is egyszersmind.

És ha egy bírói hatóságnál joga van a törvénynek korlátozni a nép választási jogát azért, hogy a megválasztandótól a jogtudományt igazoló bírói vizsgát követeli; s ha joga van a törvénynek megengedni, hogy a törvényesékek tárgyalásain bizonyos tulajdonokkal bírók, habár bírókká nincsenek megválasztva, de consultatív szavazattal részt vehessenek, mint szoktak részt venni törvényszékeinkben a tiszteletbeli jegyzők s táblabírák, habár nincsenek a rendes bírók közé beválasztva: akkor részéről semmi aliumot nem látok abban, ha a megyén, mint szintén hatóságban a nagyobb birtokosok s censurázott emberek consultatív szavazatra személyesen vehetnek részt, mert alaptervezetem szerint a népképviselőnek elég van tökéletesen téve a nép három categoriája által választott döntő szavazatu testület eszméjében.

Annyival inkább, mert tulajdonképp ezen választott testület az, a mely döntőleg gyakorolja a megye jogait, a többiek a határozótestületet irányító, élő közvéleményképp állják körül, a közvélemény hatalmával ellenőrizve s véleményeik kifejezése által segítve őket oly kérdések eldöntésénél, a hol a testületnek igen nagy előnyére s a polgári öntudat nagy megnyugtására szolgálhat, ha az illetők a közvélemény tanácsadását igénybe vehették, s minden oldalról megrosta és így alaposan megfontolt határozatot mondhattak ki, vagy intézkedést hajthattak végre.

Mig a népet, Verbóczyi populust, csak a nemesség s polgárság eszméje fejezte ki, ezen népnek szintén volt országos képviselője, s ki tagadhatná meg Erdély országgyűlésétől, hogy az a nemes nép képviselői gyűlése volt, mind

a mellett ezen országgyűlésen a nagyobb birtokosok regálisok által meghívva jelentek meg az országgyűlésen, és így határozó szavazattal bírt a nagyobb vagyon a nélkül, hogy jogsultsága a nép választásából folyt volna ki s praediciumot látott volna abban a nemes nép, választási jogára nézve.

Igy Európa többi alkotmányos országában is a népképviselői behozott eszméje sehol sem zárja ki a nagyobb vagyonnak a népválasztáson kívüli befolyását, habár e befolyást külön táblán — a felső házban gyakorolja.

Ezen gyakorlat alapján legkevesebb jogsérelme sem lehet a népeknek abban, ha a törvény a megye összealkotásánál a nép azon külön categoriáira tekintettel van, a melyeknek a megyében úgy is, mint hatóságban, úgy is, mint a közvélemény legelső fóruma, és úgy is, mint a különböző anyagi és szellemi érdekeket képviselő néprétegek önkormányzati gyűlésén — aránylagos befolyása érvényesül, annál kevésbé pedig, midőn eszmém szerint azok, a kik eldöntő szavazattal bírnak, már határozottan a nép categoriái által gyakorolt választás által foglalják el helyeiket.

A jobb vagyon, értelmiség és közönységesebb műveltségű s sorsú népből állván a megyék lakossága, e három réteg összehatása nem nélkülözhető, ha azt akarjuk, hogy ép és jóra való megyei életünk legyen jövőre is.

Ép és jóra való megyében mulhatlan szükség van a fönnbbieken följegyzett három categoriák befolyására.

A jobb birtok befolyására szükség van azért, mert minél demokraciusabb valamely állam rendszere, annál nagyobb hajlama van a legalsóbb néposztályoknak a communismusra, s corifaeusai ezen ingyenlő eszme biztatásával magukhoz vonva a nép szavazattal, oly municipalis hatóságot állítanak elé az illetékes tulajdonok tekintetbe vétele által nem korlátozott népválasztás alapján, mely folytonosan fenn fogait úgy a fennálló rendre, mint a szegényektől mindig irigylett és kereszttől nézett jobb vagyonra. A modern állam pedig éppen nem veté félre még a régi alkotmányos államok egyik főcélját, a vagyon biztonságát s a közéletben szükséges kellő nyomatékát.

Az értelmiség részvételére szükség van, mert a jobb vagyonnak ma már nem mulhatlan követelménye a kellő szakmíveltség, igen közönséges műveltségű emberek jól meggazdagodhatnak, kereskedés, ipar, szorgalom által, sőt a félkegyelműt is megütheti egy sorsjátékban a szerencse; miután pedig a megyei hatóság, s közigazgatás, s igazságszolgáltatás, s általában az államháztartás körül hatósági teendői is vannak: mulhatlanul szükség van gyűlésein a törvényt, közigazgatást alaposan ismerő kapacitásokra, s az államgazdaságt terén esetenként fölmerülő helyi kérdések körül a magasabb realismeretekkel bíró szakképességekre.

De szüksége van a legalsóbb néposztály részvételére is. A megyei élet az, hol az ügyek elintézésének magát a természetes józan észszel felruházott népet, a nép nevében corifaeusok szövivők nem pótolhatják ki. A tribunus plebis igen gyakran kész volt vetőjét kimondani a népe által legzivesebben fogadandott eszmék ellen, csupán hogy ellenszegülhessen az ügyek előmenetelét akadályozza, vagy igen hamar kész volt arra, hogy sorsára nézve eldöntő mérvű nagy ajándokok által magát megvesztegettesse. Ha ő megoldhatta volna azon földadatot, mely a népet illeti, soha sem fejtett volna ki mostani emelkedett fokára a józan demokracia.

Mi, a kik a székelőföldön a nép teljes egyenjoguságát és intézményeinkben már korunkig lehozva ismerhettük, legilletékes bizonyítványt adhatunk arról, hogy a megyei oly kérdések eldöntésénél, melyek eredményeikben közvetlenül hatnak a szegény földeszek tűzhelyéhez, mekkora hasznát vették az alsóbb osztályu nép véleményének, a mely saját körülményeit s viszonyát a hozott elhatározásokhoz legjobban ismeri s legjobban megítélheti. A népet „gradus ad Parnassum” gyanánt felhasználó tribunokkal, hogy mily könnyen bánhatnak el a kormányok, arról bőv leczkét adott a legutóbbi korszak. Mily könnyelműen adták ok szavazatukat az ország, haza és szabadság, s a nép anyagi sorsának tönkretételére, azt élő szemmel láthattuk.

A törvényhozás regiojában nincs szükség a magasabb műveltséggel nem bíró nép befolyására

a reichsrath ruthenjeivel ama törvényhozás bizony nem kérkedhetik; de a megyében, mely, mint hatóság, hatáskörével a nép legközvetlenebb körülményei közé szövődik be, s mint fészke a közvéleménynek egyedüli térül szolgál arra nézve, hogy a nép kebelében öntudatos közvélemény fejlődhesse ki, a mely főként a képviselők megválasztásánál egyedüli ellenszere lehet egy a doemagag igazságoknak, mint a mind veszélyesebb korteskedéseknek: mulhatlan szükség van az alsóbb rétegből levő népből választottabbjainak is személyes jelenlétére. A nép küldöttei egymás közt elbeszélők a látottakat s hallottakat, s így felelik ki a jobbak népszerűsége, s így honosulnak az alkotmányos eszmék a nép szívében.

Tulkorlátozott megyegyűléssel s merev képviselővel, mind e célokat elérni nem lehet. Láttuk Nádasdi korlátozott municipiumában, hogy a szerény nép nem akarván a befolyásból kiforgatni az értelmiséget, kívül maradt a gyűlés termében. Már pedig a legszegényebb pásztor fia is, ha ész és szerencse jobb viszonyok közé helyezé, csak reminiscenciáiból ismeri a köznép apró bajait s körülményeit, melyek az idővel s viszonyokkal folyvást változnak.

Meggyőződéseim tehát az, hogy ép megyék csak a megyei tényező elemek szabályos összeműködése, s az élő közvélemény szemtanúsága mellett létezhetnek. Az eszme, melyet indokoltam s körvonaloztam nézetem szerint úgy a multon alapszik, mint a jövők kívánalmának megfelel; s részéről oly fontosnak tartom megyei életünk helyes szervezését, miképp azt hiszem, hogy mindenki, a kinek e tárgyat alaposan indokolható nézetei vannak, azokat nyilvánosság elé hozni hazafi kötelességének érezheti. E kötelesség érzete ösztönözt saját véleményem elmondására. Nem áru-lom azt pártvéleményképp, hogy ezáltal eszmémnek nagyobb nyomatékot szerezzek; egyéni vélemény az egész, mely sem a csatlakozást, sem a közvélemény auctoritását magának nem követeli.

Dózsa D.

Az ide való jogi főtanoda 4-ik éve.

(M.) Mindig örvendünk ha valami újabb haladás jeleit tapasztalhatjuk, jelesen a tudomány terén, de másfelől épp azon mérvben érezünk méltatlankodást, ha ellenkezőt vagyunk kénytelenek észlelni. Az említett intézetben felállított a negyedik év, melynek célja a jogi főtanodát egyetemhez közel emelni s így a jogászt minél tökéletesebben kiképezve a gyakorlat terére kibocsátani. Ezen negyedik évnél tehát csak azon célja lehet, hogy a jogász ismeretkörét szélesebb alapokra fektesse. Sikerült-e ez? És sikerülhet általában az új tanrendszer által? Vizsgáljuk kissé a dolog gyakorlati oldalát. A negyedik évből tanítatik (ha jól értesülünk): Pandectajog, észjog; erkölcs-tan (ethika), német-jog, német birodalom története, német jogtörténelem, hűbéri jog. Tudunkra egyetemeken a bölcsészeti szakma (facultás) tanárai adják elő az erkölcs-tant, és hogy egyetemeken sem tekintik éppen legszükségesebb tantárgynak, abból következtethetjük, hogy a jogász, ha nem családunk, nem köteles ebből vizsgát tenni. Második tárgyunk a német birodalom és jog története, harmadik a német magánjog. A német történelem a gymnasiumokban tanítatik, és ha nem tanítatnak is jogi tantárgy semmi esetre sem. Német magánjog és jogtörténelem elméleti hasznát Némethonra nézve nem vitathatjuk el, mennyiben bazafias becses, de csak is azzal bír, mint alább látandjuk. Mi hasznát veendő a (német nyelvben talán nem is legerősebb) jogász, ha keserves magolás után megtanulja, hogy a Landeshoheit mikor fejlődik ki, hogy Herr Eyko von Regbow minő viszonyban állt a Sachsen spiegelhez stb. — Csaknem egész Németországban (kivéve Poroszországot, melynek Landrechtje volt) az ugy nevezett Pandectenrecht volt bevéve (recipiálva), a német jog pedig, mint olyan, ki volt kúszóbból, a német magánjog mellett tehát még a sem szól, hogy bevett törvény volt, s ha lett volna is, a németek soha sem vindicalták maguknak, hogy joguk mint pl. a romai, ratio scripta volna, e szerint belbecs sem szól mellette. Ha pedig a cél az, hogy minél több törvénnyel ismerkedjék meg a jogász, akkor a magán jogtörténelemnek elismerteket kelle vala behozni, pl. a Code Napoleon stb. Ezek szerint a fennemlített tárgyak se az elméleti művelődést nem segítik elő, se pedig gyakorlati hasznát nem nyújtanak. Végre a hűbéri jog-

nak is ott volna értelme, hol valaha érvénybe volt, mivel pedig a német jogterületen volt hatása a német joggal van kapcsolatban, mennyiben a longo-bard hűbéri jog volt ott az alapja, melyet azonban csaknem minden kicsi országban átírdomittattak úgy, hogy tökéletes jus particulare-vé lett. Azonban rég elveszté minden értelmét, a magyar hazában pedig soha nem volt érvényes. Reánk nézve legfőlebb összehasonlítási rendszernél fogva birna némi becses t. i. ha az előadásokban a magyar jogról futólagosan érintenék. Vagy lehetne helye a német jogtörténelemnek, de hogy önálló tárgyképpen adassék elő, azt nem bírjuk felfogni.

Eredményül ezek szerint csak annyi tűnik ki, hogy csak a Pandectak és észjog bír valódi belbecsrel az itteni jogtanodán, mindazáltal talán igen magas ár ezen két tantárgyért a tanuló ifjunak életéből egy egész év, annyiál inkább, mert ezen két tárgy nélkül, ha a három évi folyamat szorgalommal végzi, elég jó bíró vagy hivatalnok lehet, mivel a jelenlegi beosztás szerint ezen tagdhatlan hasznos két tárgy igen sok nyomtatéktól ellensúlyoztatik. Minden szülő és jogász maga megfontolandja, megérdemlé ezen két tárgy, mely végre sem életkérdés, e szűk világban annyi költéséget és azonkívül fáradságot? És nem ésszerűbb inkább valamely teljes egyetemen elkészülni, hol ezen két tárgyan kívül, még más és több hasznos tantárggyal megismerkedhetik, a nélkül, hogy német jogot stb. köteles hallgatni, melynek ké-sőbb semmi hasznát veszi. (Sit venia verbo).

Ennyi e tárgyakról. De vannak még oly ágai az állam- és jogtudománynak, melyeket az említettek miatt kiküszöbölve látunk, így pl. a nemzetközi jogot (jus gentium), statistika elméletét, európai statisztikát, jog-encyclopédiát. Ezek minden kétségen kívül szükségesebbek és ugyszólván nélkülözhetlenek. Nem furcsa dolog az, ha valakitől, ki négy évet szentelt a jognak, kérdik: micsoda az a nemzetközi jog, vagy jogencyclopédia stb. s ő szemlélítve kénytelen felelni: „nem tudom, soha nem hallottam erről.” Nem lealázó-e ez az intézetre nézve is?

De van még más oldala a dolognak, pl. nem feltűnő-e az, hogy a hazai történelem itt nem tanítatik? Hogy a német történelemre tudnak órákat szakasztani, a hazainak pedig nem? Magyar és szász jog egy félévbe van összeszerítva, az erdélyi jog (csak jog) történelem ugyanazon Procrustes ágyba, nem kellett volna inkább ennek tágasab kört nyitni?

Távól töltünk, hogy az említett tudományokat becsüreljük, de sum cuique. Nem kivágjuk szilvasunkból az erdei fát, ha a gyümölcsfa miatt nem tenyészhetik?

Szabály az: először necessaria, azután utilia és csak nagykesőre amoenae. Sapienti stb.

Ezek valának szerény észrevételeink, melyeket hazánk viszonyaihoz mérve el nem hallgatni, kötelességünknek tartottuk.

Levelezés.

N.-Enyed, oct. 7. 1866.

Az erdélyi helybeli híreket kérkedhetnek a nagyenyedi főtanodával, hol a szegény sorsú fiatalok kevés, vagy éppen semmi díj nélkül is tudományt szerezhettek, hová ha betér a kenyér nélkül szűkölködő árva, kezébe kenyeret, lelkének tudományt nyújtanak díj nélkül is. Emeljük le kalapunkat s mondjuk hálát Istennek, hogy egykor egy Bethlen Gábot adott hazánkban és a protestantizmusnak... mert e dicső fejedelem tette le ama nagy alapítványt, melynek jótékonyosságát ma is élvezik a nagyenyedi főiskolában!

De nyissunk szét azt a kétféle nyíló kaput, mely most ezernél több emberre nyílik, menjünk be az iskolába: Az 1848 óta lefolyt nehéz másfél tízed alatt annyi nevet nem jegyeztek a theologusok névsorára, mint jelen évben; ez iskolai év elején 48-an írunk be nevünket az iskolai névkönyvbe, kik a más három — Kolozsvár, M.-Vásárhely, Székely-Udvárhely — iskolából jöttek theologiára, ide számítva a helybelieket is, van 62 első éves, 20 másod éves, összesen 82 theologus. Aljlon itt egyik közszertetőben álló tanárunk erre vonatkozó mondanása: „Ha végig tekintek tanítványaim során, örömmel telik el keblem, hogy ily számosan vannak; de másfelől aggalom fog el, hogy annak idejében hová tudom mindeniköket elhelyeztetni? hanem azért ne csüggedjenek!... csak legyenek szorgalmasak, mert „a munka jutalmat nyér.”

Önképzőtársulatunk ez évre is megalakult, ernyedhetlen elnöke P. Szathmári Károly tanár ur tapintatos vezetése alatt, ezt követte a megnyitás,

mit egész ünnepléssé tett. Dózsa Dénes alelnök szép hangú beszédét megnyitotta. A társulat egy vegyes tartalmú lapot indított meg „Haladjunk” címmel — arra képességgel bír — két szerkesztő vezetés alatt. E lap ama nemek küzdőit, hol az ifjú erők versenyre szállhatnak... ez a buzdító anyag, melynek homlokán e sokat jelentő szó diszteleg: „Haladjunk!”

Ugyane társulat rendezte teendői közé számítja a Bethlen-ünneplé minden évbeni megtartását, mi áll alkalmi ének- és szavallatokból, mely azonban később fog megtartatni. Továbbá célul tűzte ki a társulat: színi előadásokat rendezni, az ezt legbővebb nélkülözött városi közönségnek. Mert hiszen, ha a színházba nem, hová mehet az ember, hogy a napi fáradság után egy mulatságos órát tölthessen? A sétatérre? az oly kicsiny, hogy 10 ember megtölti. Az utcára? ott a kitudult járókelők porféléget vernek szemére... De ne kérjük okát Enyed ily hátramaradásának, hogy még egy becsületes sétatere sincs? Ne kérjük ennek okát, hanem gondoljunk vissza másfél tizeddel a szomorú múlt, a hullassunk keserű könnyeket a sötét romok felett...

Azt beszélük, hogy az ugynevezett ó collegium helyett újat építeni szándékoznak, az ugynevezett kis collegium magasabbra emelésében... Lezsenedik az ó épület kétszázados öreg falát s nyomán új falat emelnek, mely mögé a szív imával tér... mert templomba lépik... „hadd épüljön az Istennek háza” az ó dícséretére és iskolánk díszére, mert „örvendezünk azon, mikor nekünk azt mondják: Menjünk a templomba!”

Gönczi János.

A. Marosmentéről, sept. 29.

En, mind egyszerű földész, csak a földről tudom, hogy ki mit vet, olyan az aratás is; a világtörténelem örjei tovább is mennek az észrevétellel, s ezen következtetést a társadalom sorsára is kiterjesztik, a mi hogy igaz, fájdalom! a világi események — közelebbi története — elég gyász színbe tünnetek elé.

A kereskedelemben s más társaságok alakításában, s még egy birodalom szervezésében is boldogító következtése van azon régi mondának, hogy: „Pacta servare est boni publici ratio”, mert a hol a kötések megtartatnak, mindenki tudja, hogy mi az, a mit nekik megtenni egyenes — ötlet is boldogító kötelessége — a hol pedig állandó pactumok nincsenek, vagy ha vannak meg nem tartatnak, s csak ideiglenes, annál fogva napoként változó rendszabások kötik össze a társadalmat, ott a monarchia — a zür-zavar miatt — sem a személy, sem a vagyon biztosítva nincsenek.

Azt nem merem állítani, hogy a kormányrendeletet biánya, vagy azoknak nem teljesítése az ok, hogy a gyakori ézek, az oltó eszközök hiányossága, viz nem léte, vagy oltani nem akarás miatt messzire terjedve, több házúpeket ntolsó koldulásra juttatnak.

Egy ilyen szemmel látott égés szerencsétlen következtetésnek voltam tanúja szeptember 28-án 1866-ban nemcs Küküllőmegyében Küküllővárt, a hol szeptember 27-én délelőtti 10 óra tájban egy csútr, némelyek szerint, a mi hihetőbb, pipattz, mások szerint gonoszember gyújtása által meggyulván, 47 jól bespített gazdának épülete, takarmánya, sőt többeknek háziportékái is mind hamuvá lettek, a 27-én délelőtti kezdett tűz, meg 28-ikán is imitt-amott égő fadarabokba látható levén.

A tűz oly nagyba való elharapozása okát kérdezvén, azt felelték, hogy nagyobbára a víz biánya okozta.

Ezen gyakori tüzkárokat ritkábban s nagymértékben való előfordulása elkerülésére nézve igen czélszerűnek látnám:

1. A mi legbiztosabb a tüzkármentesítést, de ily sokképpen enervált országban, a hol egy politizálni akaró székely a Schmerling nevét úgy tette ki, hogy Semmi ing, de ha az ing még megmarad is, ha az adó nem száll, hanem még hág is, a katonas excentotól aligha a kabát és czondra megmenekedhessék, következtetés a pénz nem léte miatt a tüzkármentesítés kevesek által eszközölthetik.

2. A városokon és állodialis casákkal bíró falvakba állitassanak vizipuskák.

3. A tűzes hamunak és perjének vízzel való leöntése utáni kiviteltre utasítanak az illetők.

4. Kivált a szalmás épületek falvakban az utcákon és csútr kertekben való pipázások tiltásának meg.

5. A szülők figyelmeztessenek, hogy a gyufákat olyan helyt tartassák, hogy azzal a házan kívül főképp a gyermekek ne járjanak.

6. Kivált nagy szárazság idején a falusi előljáróság minden gazda kapuján belül vízzel teli kádakat tartassanak, ha Küküllővárt lett volna, oly retentő égés nem lett volna.

Azért adott az Isten az embernek eszt, hogy a szerencsétlenség elkerülését eszközöl módokról előre gondoskodjék.

A ki a segítő módokat megveti, a kárt a bánattal jóvá nem teheti.

Közi Marosmenti.

Száva, oct. hó. 1866.

A széki helyvethitt egyházmegyében olyan szegény egyház egy sincs, mint a szávai helyvethitt

egyház! mert ennek sem temploma, sem iskolaháza nincs; a papitelken levő épületei is egyáltalábanve mind rongyosak, ugy annyira, hogy ha lefénnyképezhetném s a nézők eleibe állíthatnám az itteni romokat, lehetetlen, hogy minden keresztyén néző szánalomra és résztvevő érzésre ne gerjedne azok szomorú sorsán; innen folyólag azt hiszem, hogy nem is egyéb, hanem a résztvevő szánalom érzése indította szávai birtokos tks. Sándor Sámuel urat arra, hogy mint nemes szívű jó keresztyén 1864-ben december 14-én a szávai helyvethitt egyház számára a falu legszebb részén egy belső telket adományozott, a végett, hogy arra templomot építsenek.

Mintán egyházm birtokába átvette az adományozott telket, rögtön tervül állítá, hogy a templomot, melyet 20 évnél több, mióta lábait előtt romba heverni látom, meg fogja építeni, e célból folyamodott az egyház nemes Dobokamegye tisztóságához, s Száva községét általánosán, ombuzi leány-egyháznak tagjait is, a közútunka alól, négy egymástán következő évekig, felmentvényezni kérte.

A nemes tisztóság azon meggyőződésből, hogy az Istenben való erős hit s az ebből kifolyó keresztyén vallás levén a polgári társadalmakat összekötő és tartó kapocs, kiindulva, egyházunk kérését meghallgatta s folyó év marcius 12-én tartott üléséből 764. szám alatt megadta a négy évet, oly formán, hogy a jövő 1867-dik évben helyvethitt egyházunk, templomunk építését végezzük is be, mivel 1868-ban és 1869-ben a mentvényezett út munkaerő, a szávai görög kath. templom építésére vagy kijavítására leand fordítandó.

A fenirt határozat folytán a részünkre jutott idő rövid, annyival is inkább, mivel kezeinkbe május végén érkezett a határozat, ezért mi nyakra főre iparkodtunk, mindamellett, hogy még az elmúlt évben a szükséges anyagokból egy keveset beszerztünk volt, az építéshez folyó év szeptember 1-ső napján foghatánk hozzá, az idő igaz kedvező s építőmesterünk széki Nagy János ugyancsak forgódik, erélyesen és serényen munkálódik, dolgozik, van is látatja ügyes jó dolgának. De már az építőmesternek is az ő munkájáért, s a még be nem szerzett anyagokra is pénz kell, még pedig sok; egyházunk rendelkezése alatt áll ugyan egy kevés, de biz az össze sem sok és itt már azt hiszem, nem lesz érdektelen, ha megnevezem, kimutatom azokat a nagyérdemű honfiakat és leányokat is, a kik kevés pénzük mellett, látva szegénységünket, templomunk építési költségét fedezéséhez sajátjukból áldozatot hoztak, azon becsesek nevei adakozásai megnevezésével együtt így következnek:

Nuricsán József 1 frt, Jabroczi Pál 50 kr, Kappel Noé 50 kr, T. G. F. 20 kr, Nagy János 50 kr, Todor Márton 14 kr, K. K. 10 kr, Gyitainé 10 kr, egy protestáns 30 kr, N. N. 10 kr, egy valaki 5 kr, Eisenlor Ulrich 50 kr, Sris Antal 10 kr, Horváth Bernád 20 kr, Stram József 8 kr, egy valaki 15 kr, Veres Ádám 16 kr, Herez Kristóf 10 kr, Bém Konstantin 20 kr, Schuster Samu 25 kr, Pavil Náneci 10 kr, Fester Heinrichné 10 kr, Lörincz István 10 kr, Kaizer Samu 10 kr, egy valaki 10 kr, D. O. R. 10 kr, egy valaki 10 kr, egy valaki 20 kr, Rada István 22 kr, egy valaki 5 kr, egy valaki 20 kr, Kiszek 10 kr, Bodor Bertalan 1 frt, Fekete János 20 kr, Kántor Zsigmond 20 kr, Leopold Weisz 5 kr, egy valaki 2 kr, Kálmán 10 kr, egy valaki 24 kr, Novák Márton 10 kr, Novák Lajos 5 kr, Novák Dani 10 kr, Popovics Teréz 10 kr, Ambroziné 10 kr, Perles Anna 10 kr, László Antal 10 kr, Csávás Katicza 10 kr, Amittas Antal 40 kr, Demjén Mihály 50 kr, Molnár Ferencz 1 frt, unu preutu romanu 20 kr, Gönczi Mihály 1 frt, Nagy József ur 1 frt, mltgos Mohai Károly ur 5 frt, mltgos Antal Mária ur 4 frt, Kulisseki János ur 5 frt, egy valaki 30 kr, Gegő József ur 5 frt, Molnos Elek ur 5 frt, az előbb tisztelt szolgabíró ur holmi praevaricatio bírságot is ide rendelt, 8 frt.

A fenirt adomány, mint készpénz, az én kezeim közé jött mind egy fillérig és én, mint a szávai helyvethitt egyháznak rendes lelkésze, a t. cz. adakozóknak, a mit adtak, azt tiszta szívből köszönöm. Jó Istenünk áldása nyugodjan a kegyes jöltevények és azoknak kedveseinek, ugy szintén vagyonukon, és ezt szaporítsa meg oly bővséggel, hogy belőle örömmel segíthessenek ezután is sok elszegényedett erkölcsi testülteken.

Végül tehetősebb hitsorsosainkat, kik tudják valódiilag, hogy egy templom mennyire nélkülözhetlen kellék a vallásos és nemzeti élet fenntartására, alázatos mély tisztelettel felhívom s esedezem, kegyeskedjenek megemlékezni a szegény szávai ev. ref. egyház njobl építendő templomáról s a szerint, a mint kitől kitelik, ne sajnáljanak áldozni költségei fedezésére. Istentől veszik jutalmát.

Kovács Zsigmond,
szávai és ombuzi ref. lelkész.

Különfélék.

— Az irodalmi téren is ismert Reményi Károly már körültekérte előkészíteni testvéreinek hegedű-hangversenyeit. A mint értesültünk, a hangversenyek a redoute-teremben lesznek rendezve, mely rendes hangversenyekre elég tág terem, Reményi hangversenyének aligha szűk nem leand.

— A mint értesültünk Reményi hangver-

senye a jövő vasárnap, vagy is e hó 21-én fog a redoute-teremben megtartatni, s kezdetét veendi fél öt órakor.

— A lapok egyhangulag azon tudósítást hozzák, hogy e hó 15-dike tájat fog a magyar országgyűlés november végére összehívatni, a magyar ministerium azonban még csak ígértétföldje lesz a királyi leiratban, mit Magyarország csak akkor érhet el, hogyha sikerülend a közöslügyek kérdésében kiegyezkedni. A „P. Napló” általunk közölt egyik utóbbi cikkében elmondá ezen eljárás feletti nézeteit s illetőleg aggodalmait. Tartunk tőle magunk is, hogy ez uton ismét csak meddő országgyűlésünk lesz. Kérdésen kívül, hogyha ezen program szerint a mostani kormány czélt nem érhet, akkor megint egy hosszabb provisorium következik.

— Szamosujvárról írják nekünk: Beke István színtársulata Dézsről a mult heten Szamosujvárra érkezvén, előadásait szombaton, 6-án, a városi vendéglő kis-termében „Angelo” című drámával megkezdte; eddigelő lefolyt játékok: „A király házassága”, „Ördög naplója” és „Nőtlen férj”; e kis társulat elég kielégítőleg működik. — Reményi Ede jeles hegedűművész az ifjú Plotényi művészzel, egy néhány nap mulva körültekérten lesznek, és jövő csütörtökön azaz e hó 18-án hangversenyt adand.

— Bukovinában az andrásfalvi reformált magyar egyházközseget súlyos csapás érte; a 36 éven át velők jót, rosztat híven megosztó, irányukban édesatyai szeretettel teljes, buzgó lelkipásztornak ragadatott el körültekérten. A 63 éves Bíró Mózes volt ez, a kinek eső és köszönő szöveget a közelebbi inség alkalmával gyakran hozták e lapok; a mult sept. 11-dike fejezte be munkás és közhasznu életét. 13 dika pedig koporsója köré gyűjtötte minden felekezeti honfitársait, a kik hiveivel együtt a szeretet és tiázelet adóját fizették meg annak ravatala mellett, a ki napjait özöstenlél hozta áldozatul a nemzetiség és vallás oltárára.

— A „Pester Correspondenz” a Deák-párt egyik tekintélyes vezérének azon nyilatkozatát közli, hogy éppen nem volna kíváncs az ismét összehívó országgyűlést felölös ministeriummal megynitni; sőt inkább a közöslügyeknek épp ily beavatkozás nélkül kellene keresztyül vitetnők, s a ministerium kinevezése utólagosan következne be, mintán nem szükséges, hogy a ministeriumnak is ebben érdem tulajdonításak, hanem inkább ez utóbbi egészen s kizárólag a képviselőháznak jusson. Ugyane párt két tagja abbéli kifogásainak, hogy t. i. a 15-ös bizottmány munkálata kinevezett ministerium nélkül az országgyűlés által el nem fogadtatnak, az érintett illetékes egyéniség határozottan ellenmondott. (Ha igaz.)

A „Br. Ztg” biztos forrásból hallja, miszerint ő cs. kir. Apost. Felsége a politikai viszonyok békés alakulása tekintetéből legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy azon törvényes határozmányok, melyek a háboru alkalmából a hadsereg kiegészítést illetőleg felfüggesztettek, ismét hatályba lépjenek, mint: 1) A rendszeres áttétel a tartalékba, továbbá az abból s illetőleg az actív szolgálattételből, bevégzett törvényes szolgálattal tartam utáni elbocsátatás; 2) a katonai szolgálattól a váltságdíj letétele melletti fölmentetés s elbocsátatás, valamint a helyettesítési toborzók ismétli fölvétele s a kiszolgált helyetteseknek a fenálló határozmányok szerinti elbocsátatása; 3) a törvényes szolgálattal kötelezettség nélkül csupán a szükség (háboru) tartamára a hadseregbe belépett önkéntesek elbocsátatása, a mennyiben a sors által, vagy önkéntes nyilatkozat folytán törvényes szolgálattal kötelezettséget nem vállalnak.

— A „Czas” írja: Nem a Bosporusnál, hanem a Visztula partján lehet Oroszországra a végcsapást mérni. Bécsben megért azon meggyőződés, hogy csak Lengyelország képes az orosz hatalom terjeszkedésének gátot vetni, de sajnos, addig még nem vállalták magukra kezdeményezést e meggyőződés foganatosítására. Ezt azzal lehet kimenteni, hogy Austria tevékenységét mindenekelőtt belügyi rendezésre kényszerült fordítani. S most a „Czas” annak indoklására miért kell a bécsi miniszteri umnak tevékenységét leginkább a belügyekre fordítani, a következő éles figyelemzettel lép fel: „Az utolsó orosz invasio Csehországban s a galicziai orosz párt éles kifakadásai, a bécsi államférfiak figyelmét azon törekvésekre irányzanak, melyeknek czélja Austriát saját elemei által felosztalni.”

(Helyes válasz.) Nehány nap előtt — írják a „Perseveranz”-nak Florenzéből — Velenczében Alleman n tbsznagy Lebouef tábornokot a dogepalotába vezette. A tizek tanácsának híres teremében a tábornok Paulo Veronese remek festményeinek megsemmisítésével foglalkozott, midőn üresen hagyott helyet vevén észre a falon, kérdé, vajon nem tartozik-e oda is egy kép. A katonai kormányzó igenlő válaszára hozzátéve: „Talan egyike azon festményeknek, melyeket az osztrák kormány távolított el. Ugy hiszem, gondoskodand, hogy visszanyerje helyét.” — „Igaz, hogy e kép eltávolított — viszonzá a tbsznagy — s ha az olaszok azt ismét vissza akarnák szerezni, ugy e végett az őn kormányhoz kell folyamodniok, mivel e kép most a Louvre-ban van.” Lebouef rögtön mára fordítá a beszédet.

— Sarolta, a mexikó császárné állapotáról a következő bővebb értesítések érkeztek: A monomania első komolyabb jelenségei, melyben a szegény császárné szenved, a szent atyánál a vaticánba tett látogatása alkalmával tünnek fel. A magas asszonynak ugyanis azon rögeszméje van, hogy környezete élete után leselkedik, hogy meg akarják mérgezni, s hogy így minden lépten nyomon vigyázni kell magára. E gyűlöletfelelmét közlé a sz. atyával, s valamint ő szentsége, ugy Antonelli bíbornok sok rábeszélésére került, míg a császárnét csak valamennyire is megnyugtathatták s arra birtatták, hogy lakára visszatérjen. A katasztrófa azonban harmad nap még hevesebben kitört s a félelem, hogy környezete őt megmérgezi, oly szomorú módon növekedett, hogy a szegény beteg éhségét három napon át csak gesztenyék s ilyes dolgokkal csillapítá s ezekhez is csak egészen elrejtözve nyult, mi az ily monomanoknál rendszeren előfordulni szokott sajátságos tünetmenny. Azonnal táviratoztak Brtssel és Bécsbe. S mindenekelőtt elhivattak a flandriai grófot, a császárné öcsét, kin kimondhatatlan gyöngédséggel csügg s Bombelles grófot, kibe a császárnének különös bizalma van. (Bombelles, az egyetlen austriai, ki a császárnét Mexikóból Európába kísérte.) Gróf Bombelles, ki éppen családjánál volt látogatáson Horvátországban, azonnal Rómába indult; a flandriai gróf pedig dr. Blanehe kíséretében, ki a kedélybetegségekre nézve nagyhírű orvos, már harmadnap Rómába érkezett. Egyidejűleg Bécsből is azonnal dr. Jelik Rómába küldetett. Jelik ugyanis előbb a miramarei udvar házi orvosa volt, s közreműködéséből, mintán a császárné különbeni egészségi állapotát jól ismeri, kedvező sikert várnak. Egyelőre arra törekedtek, hogy a császárnét Miramareba hozzák, mi, mint Triesztből távirják, már sikerült. A flandriai gróf ide elkísérte a császárnét. Általában azt hiszik, hogy küldetésének megküszölt idezte elő a magas hölgy szomorú állapotát. Azt mondják, hogy a császárné különben is igen ideges, nagy rajongással csügg férje tervein, s Mexikóból azon erős határral utazott el: hogy győzni fog, hogy győznie kell!

— A Tegethoff ügyház. A „France” bécsi levelezője a nevezett ügyről ezeket közli: Rendkívülinek találjuk, hogy a kormány az altengernagyot államásától fölmentette. Beszélük, hogy Tegethoff egy a lissai csata előtt tartott ministertanácsban hangulkozó annak szükségességét, hogy az előbbi Reichsrath által előirt takarékság folytán leszállított osztrák hajóhad erősítésére vonatkozó követelést talán kissé nagyon is erélyes hangon ismétlé, mely felelővölő érzékenységet sérté. Miután nem nyert kielégítő választ, lemondását adta be, melyet el kellett fogadni. A kormány azért nem kevésbé teljes elismeréssel viseltetik iránta a nagy szolgálatokért, melyeket a monarchiának tett, s a közvetlenül megnyitott alkudozások a kormányra és altengernagyra nézve egyaránt kielégítő eredményt szolgáltattak. A lissai győző szolgálattal mindenestre ezentul is háládatos hazájának maradnak fentartatva.

— A Bécsben egybegyűlt követek által program kidolgozására választott bizottmány munkálatait már megkezdte. A mennyiben a bizottmányi tagok szándékairól értesítve vagyok — írja a „P. Ll.” bécsi levelezője — egész biztosággal feltehetni, hogy ezen program által az alkotmánybarátok keblében semmi meghasonlás sem idéztetik elő; ennek két pontja positive elfogadottnak tekinthetik: 1) Hogy a bécsi program is a „közös ügyek alkotmányos tárgyalásának elismerése által a korlátolt dualismus mellett fog nyilatkozni.” 2) „Hogy az alkotmány keresztyülvitelére mindazon eszközöket perhorrescálja, melyeket Magyarország törvénytelenségek tekint.” A februári pátenz tágas birodalmi tanácsa a jogeljárásai elméleti kifolyása, ha tehát ez utóbbi a centralisták részéről feladatik, ebből bizonyára logikai következtetésséggel folyik, hogy e tágas birodalmi tanácsról többé szó nem lehet. Kaiserfeld javaslata, hogy a Lajthán inneni országok törvényes összeképviselése s a magyar országgyűlés közt szabad egyezkedés létesüljön, végre bizonyára az alkotmány-párt által elfogadtatik, legalább az itt ülésező bizottmány tagjainak többsége e mellett nyilatkozott. Sokkal járult ehez a csehországi német követek magatartása, kik a felett többé családásban nem ringatóznak, a mi lehetőleg elérhető, és a félhivatalos oldalról nyilvánított ama tételt dementiroznak, hogy a centralisták semmit sem tanultak és semmit sem feledtek. Ezek mindenesetre tanultak annyit, hogy a dualismust elfogadják, de soha a foederalismussal megbarátkozni nem fognak, a mint az cseh részről hirdettetik.

— A leobschützi kerületből oct. 6-ról jelentik: A magyar önkényes csapat felosztása végre bekövetkezett. Tegnap ugyanaz a Zilkovitz és Wirbenthal közt fekvő mezőn magyar tabori élet alakjában nagy részvét között és a környékből oda özőnlött magas és tiszteletreméltó közönség nagy mulattatására búcsu-ünnepléy rendezett. Az ebbéli költségek fedezésére a két Károlyi gróf 2000

tallért, és Klapka elutazása után, mint csapatfőnök működő gróf Csáky szintén 2000 tallért adományozott. Ma reggel külön vonattal az első szállítmány Magyarorszába távozott, s ezt holnap a második és utolsó követi. A legénység így Pestre szállítatik és csak ott bocsátatik el. Minden szállítmányt egy porosz fizetőmester kísér. F. hó 3-án a leobshützi kir. kerületi adópénztárból e csapat számára 50,000 tallér vétetett fel — úti költségül. Így írják a bécsi lapok.

— Kimutatás a dézsi jótékony nő-egylet tagjairól, működéséről az 1863/4-diki egyleti évben. Az egylet tagjai:

1. 100 p. frt alapítványt befizetett alapítótag	13
2. 100 frt alapítványt kötelezőenileg biztosított, s arról 5%-otfizető alapítótag	8
3. Élethosszig évenként 5 frtot részvényt fizető alapítótag	41
4. 6 évi kötelezettségek, évenként 4 frt részvényt fizető részvényes tag	70
5. Alapítótársági részvényét 5 évre előre lefizetett alapítótag	1
6. 2 frttal segedelmező tag	10
7. 1 frttal segedelmező tag	5

Tagok száma összesen 148

Az egylet bevételei. A) Rendeselek:

a) Részvénydíjakból	386 frt 50 kr
b) Urbéri kötvények szelvényeiből	207 „ 49 „

B) Rendkívüliek:

c) 1865 nov. 9-i báljövdelem	85 „ 35 „
d) 1866 apr. 2-ki báljövdelem	146 „ 4 „
e) 1866 évi pénztármaradék	64 „ 51 „

Bevételek összesen 789 frt 80 kr

d) 1 darab cs. arany	
e) 2 darab vereins thaler	

Az egylet kiadásai. A) Rendeselek:

1. Rendeselegyekre	274 frt — kr
------------------------------	--------------

B) Rendkívüliek:

2. Rendkívüli segélyezésekre	22 „ — „
3. Aprólk költségekre	5 „ 40 „
4. Ösztöndíjakra	4 „ — „
5. 300 p. frt urbéri kötvény vásárlására	186 „ — „

Kiadások összesen 491 frt 40 kr

Miszerint a bevételből	789 „ 80 „
Levonván a kiadást	491 „ 40 „

Pénztármaradék 298 frt 40 kr

És így az 1866/7-diki egyleti évre számadásba átvendő:

1. 298 frt 40 kr o. é. készpénz	
2. 2,650 p. frt urb. kötvény	
3. 1 darab cs. arany	
4. 2 darab vereins thaler	

A dézsi j. nőegylet közgyűléséből szeptember 29-én, 1866.

Kiadta Keresztes Nándor,
egyleti titkár.

Politikai hírek.

Austria. Bécs, octob. 12. A mai „N. Fr. Pr.” esti lapja szerint ő Felsége a jövő szerdán fog Oroszországba elutazni. Elutazása előtt ő Felsége kiadja a magyar országgyűlés összehívása iránti rendeletet. Az egybehívó páteus az iránti biztosítást tartalmazand, miszerint a magyar miniszterium az országgyűlés kielégítő tárgyalásai után ki fog nevezettni. Depretis udv. tanácsos holnap Párisba megy, az austria-francia kereskedelmi szerződés iránt alkudozásokat kezdendő meg.

A „P. L.” bécsi levelezője írja, hogy külföldi lapok bécsi levelezői tudnak arról beszélni, ismételve a cázfólat daczára, hogy Beust báró fogja elfoglalni Mensdorff gróf helyét, miszerint közvetlenül az orosz béke szentesítése után egy császári manifestum fogna megjelenni, mely „Poroszország irányában a legkevésbé sincsen engesztelő hangon írva.” A levelező nem tudja, hogy egyáltalán manifestummal akarják-e a béke helyreállítását hirdetni, hanem azt hiszi, hogy Austria, mintán a bevégezt tényeket, habár csak szűkszavasságból, elismerte, ha Poroszország iránt nem is viseltetik hajlandósággal, bizonyára elég óvatos lesz nem kockáztatni a drágán vásárolt békét akkor, midőn a békére égető szüksége van, hogy belügyeit rendezhesse. Előbb a létezés kérdése, s csak azután a hatalom. Bármint rejten is a jövő méhében, Austraának egy óhaja lehet: hogy semmiféle külügyi bonyodalom ne tegye lehetlenné belügyeinek rendezését.

Angolország. A hannoveri király tiltakozása országának bekebelezése ellen a lapoknak inkább történeti, mint politikai természetű elmélkedésekre nyújt alkalmat. A „Daily Telegraph” a sajnálkozással vegyíti a gúnyolódást, midőn például a trónvesztett fejedelmet összehasonlítja egy öreg emberrel, ki a tolongásban hiában keresi fejéről leestett vagy leütött kalapját, s végül távozik azzal a fenyegetéssel, hogy ezt megírja a lapoknak. — A „Times” ez alkalommal ismétli gyakran kifejezett meggyőződését, hogy „Németország egysége megbecsülhetlen áldás Közép-Európa civilisatioja és biztonságára nézve, s az ár végül nem magas. E tényt soha sem szabad szem elől tévesztetni, a rokonszenv daczára, melylyel a trónvesztett fejedelmek iránt viseltetünk. Poroszország ellenségei

kikelnék az erőszakoskodás ellen; de valjon Angol, Francia, vagy Spanyolország egysége csak ugyan erőszak, vagy is inkább árulás és csalás nélkül jött-e létre?” Végül azon nézetét fejezi ki a „Times,” hogy „Poroszország kövesse Piemont példáját és öröklött címét cserélje föl az egész ország címével. Azok, kik a porosz király által nem akarnak bekebelezettni, valószínűleg nem vonakodának, a német császárnak hódolni. A tényleg már is létező supremáciát szentesíthetné egy német parlament.”

A „Saturday Review” Poroszországról szólóban, a reactio hatalmát nem kicsinyli annyira, mint az több oldalról történik. „Austria — mondja — nem tartozik már a német szövetséghez, de az eszmék és elvek, melyek eredeti képviselője és védője volt, még mindig élnek. . . . Még elég erejük van, hogy Poroszországnak több éven át dolgot adjanak. . . . A hogy 1789 után 1815 következett, ugy az 1866-ki nagy forradalmi és szabadelvű győzelem után egy időre ismét fűledhet a hűbéri szellem és a haladás nagy ügyét ismét egy félszázadra visszatarthatja. A porosz kormány ily mozgalom lehetőséget láthatja. A szász király fellépéséből láthatja, hogy azt, a mitől fél, ellenségei is reménylik. A legjobb föltételektől való szabódása azon hitéből magyarázható, melynélfogva ő a hűbéri szellem újra ébredését reményli a berlini udvarban Bismarknak rövid rozsl jéte már is közelebb vitte a szász királyt óhajaihoz.” (?)

Franciaország. Páris, oct. 6. Néhány nap óta ismét napirenden vannak a Belgium bekebelezéséről szóló hírek. Honnéd erednek? Mily alkalomból hozatnak forgalomba? Azt senki sem tudja; hanem e hírek a legmerészebb tervekkel idézik fel; a többek között azt a nevéstéges dolgot beszélték, hogy a belga király kárpótoltnak a spanyol trón által, melyet a Bourbonok legközelebb egy vagy más módon el fognának hagyni. E hírekre legfőkébb az adhatott okot, hogy Primtábornok Belgiumba utazott. A bécsi kabinet nem érezte magát indítatva Lavalette körlevelére külön sürgőy által válaszolni. A „Mem. dipl.” szerint Mensdorff gróf sietett értekezni Grammont herczeggel, s nyilatkozataiból kitűnik, hogy a barátságos viszonyoknak Páris és Bécs között semmi sem áll útjában.

Az „Opinion Nationale” arról értesül Bécsből, hogy erőlyesen azon munkálkodnak, miszerint Beust Bécsben a külügyek miniszterévé tegyék, Berlinben pedig, hogy Bismarkot megbuktassák, az „Opinion” azonban nem hiszi, hogy Austria a döreseget annyira vigye, miszerint a nicolsburgi béke után ismét Poroszországba kössön. A most Bismark ellen folyamatban levő fondorlatokat illetőleg, a nevezett lap, annál kevésbé hisz a sikerlétben, mintán a fondorkodók ugyanazok, kik a „szegény” hannoveri király és a „szerencsétlen” választófejedelem felett könyveket hullatnak. Bismark bukása, — fejezi be az „Opinion” — már csak azért is szerencsétlenség, mert csak a reactio nyerne jvele.

A „Patrie” levelezőjei megerősítik, hogy De Moustier marquisnak I. György királlyal, ennek felkérése következtében, értekezlete volt. Ezen találkozás eredményét illetőleg a „Patrie” ezt mondja: „Van ok annak elhívására, miszerint a marquis erőlyes nyilatkozatai nem maradtak bizonyos benyomás nélkül a belien miniszterium érzteltére s nézeteire; ezen nyilatkozatoknak tulajdonittatik azon már is tapasztalható változás a görög kormány magatartásában, melyet az orosz ügyökök nagy elégtételére észre lehet venni. — Ugyane lap írja: Konstantinápolyból jelentik, hogy az ottani orosz követseg egyik legjelentékenyebb attachéja elutazott Bulgárországra. Ezenkívül több orosz consulsági ügyökök parancsot kapott Herzegovina és Bosnia beutazására. A fennforgó viszonyok között ezen küldetéseknek meg van a maguk jelentősége. Egyéb-iránt még összevágának azon látogatásokkal, melyeket Ignatiev tbk orosz követ az olympusi és athosi nagy görög kolostorokban tett.

Páris, oct. 7. A „Patrie” jelenti: „A can-diai fölkelők sept. 24-én egy küldöttséget menesztettek a kaneai francia konzulhoz s a francia hajóhad osztály parancsnokához, kik azt válaszolták, hogy a canadiaiak nem számolhatnak Franciaország támogatására separatisticus kísérleteikben s hozzátették, hogy mintán Törökország megígérte, miszerint jogos panaszait meghallgatja, saját érdekük kívánja, hogy vele alkudozásokra lépjenek. Rhetymóban ezen nyilatkozat folytán 24-dikén gyűlések tartattak volna.”

Páris, oc. 9. A „P. L.”-nak írják: Mostier marquis hivatalba lépése óta a sajtóban és a politikai napi beszédben egyaránt a nagy európai kérdések élénkebben tárgyaltatnak. Az új miniszter ugyan nem fog szalmahábként szerepelni, de azért téves volna azt hinni, hogy Moustier miatt Franciaország a tett terére lépne és befolyását egyébként használná, mint csak az Európa fenyegető megrázkodtatások elhárítására. Azért elővigyázattal kell fogadni azon hírt, miszerint Franciaország csak az angol tory miniszterium visszalépését várja, hogy Anglia, Austria és Olaszországgal közösen a lengyel kérdést a keletivel együtt napirendre hozza. A Tuilleriak kabinetje szorosabban óhaját Angliával egyetlenni és ez ellen a szabadelvű pártknak nincs szava. Efel összekötetésben állónak mondják Lavalette, a belügyminiszternek utazását Londonba,

ki szabadságidejét felhasználja, hogy ottan élő rokonait és barátját, Flahault grófot meglátogassa.

Olaszország. Flórencz, oct. 5. A „Köln. Ztg” írják: „Az osztrák és francia lapok Austria jövő viszonyát oly kedvező színben tüntetik fel, hogy már azt is állítják, miszerint kölcsönös képviseltesük Bécsben és Florenczben azonnal követsegek rangjában fog helyreállítani. Az olasz államférfiak azonban átlátják, mi oknál fogva iparkodnak a francziák Olaszországot Austria barátságára utalni. Austria t. i. a francia befolyással Florenczben soha sem fog versenyre kelhetni, ellenben az osztrák-olasz szövetség Franciaországot fölmentené azon gondtól, hogy Olaszország Poroszországhoz csatlakozva, annak védő barátsága alól kivonná magát. Leboenf tbk az osztrák hatóságoktól neki átadott kormányhatalmat közvetlenül a velencei városi hatóságoknak fogja átadni, melyek azonnal az olasz biztosokat és csapatokat fogják meghívni. A király Turinból már Paduába utazott; Velenczébe csak a népszavazás után fog bevonulni, mely valószínűleg oct. 14-én fog végbemenni. A Sziciliából érkező hírek megnyugtatók. A csapatok vesztesége Palermóban igen tulzott volt; a hir 1000—1200 emberrel beszélt valóban pedig száz egynéhány esett el. Lingua Glossa hg, Sutura br. és más előkelők magatartása még mindig nincs kiderítve. Lingua-Glossa hg mint egy leveléből kitetszik, melyet a maga védelmére írt, csakugyan elnökölt az ideiglenes kormányban, habár nem is jegyzett alá minden kiáltványt, melyek alatt neve szerepel.”

A „Nazione” az osztrák-olasz békeszerződés lényeges határozatait következő pontokba foglalja össze: „A hadifoglyok mindkét részről kölcsönösen kicseréltetnek. Austria egyetértését nyilatkoztatja ki, hogy Velence Olaszországgal egyesíttessék. Velence határai ugyanazok, melyek az osztrák uralom alatt közigazgatási határokká vették. Olaszország elismeri, hogy Austraának 35 millió frttal tartozik. Ezen összeg 23 hónapig időköz alatt tizenegyszer részletben törlesztetik. Olaszország átveszi a Monte Lombardo-Venetot jelenlegi activumai és passivumaival. Az activum 3 1/2 milliót tesz ki, a passivum 66 milliót. A velencei alattvalóknak, kik austriai illetőségűek, megengedetik osztrák nemzetségtűket megtartani. Minden műtárgy, okmány és levéltár, mely Velenczéé, minden kivétel nélkül visszaazolgáltat. Az Austria és Sardinia közt egykor fennállt kereskedelmi szerződés egy évre jogérvénybe lép, hogy ez idő alatt új szerződés köthetessék. Egyéb határozatok megállapítják a sequestum felfüggesztését, mely az egykori olasz fejedelmek jószágaira elrendeltetett, azon jogok fentartásával azonban, melylyel az állam vagy harmadik személyek ezen jószágokra nézve bírhatnak. Mindkét részről teljes amnestia hirdetik a politikai menekültek és szűkevények javára.

A „Tur. Ztg” szerint az olasz kormány azonnal eloszlatni szándékozik a parlamentet, mihelyt meg lesz a béke kötve, s ha majd Velenczében végrehajtatt a népszavazás, az összes választó kerületek fogják megválasztani a kiegészített s megnagyobbodott parlament tagjait, melynek eleje fog terjesztetni az Austraával kötött békeszerződés, s az állam újjaszervezésének tervezetét.

Florencz, oct. 10. Az osztrákok ma kitrítették Peschierát, s az olaszok oda bevonultak. Mondják, hogy holnap Mantua is ki fog trítetttni.

Veronában a rend helyre van állítva.

Florencz, oct. 11. A csapatok Palermóban a hivatalos jelentések szerint a következők veszteségeket szenvedtek: A tisztek közül 7 meghalt, 27 megsebesült, a legénységnek pedig összesen 332 halottja és sebesültje van.

Németország. Berlin, oct. 10. A „Nordd. Allg. Ztg” megczafolja a „Journ. de St.-Petersburg” azon tudósítását, mely szerint Poroszország Bécsben előterjesztéseket tett volna keleti kérdésnek a német érdekekkel megegyező megoldása végett, melyeket Austria, mint már nem német hatalom, visszautasított volna. Azon több lap által közölt tudósítás, mintha Werther báró utasítást kapott volna, hogy a hannoveri király tiltakozásának a bécsi lapok általi közlése miatt reclamáljon, az említett lap szintén megczafolja.

Spanyolország. Madrid. A hivatalos lap közleményei szerint a madridi haditörvényszék sept. 23-án 33 egyént ítél el halálra és pedig tábornokokat és minden rangu tiszteket agyonlövésre, journalistákat és képviselőket megfojtásra (garrote vil), az utóbbiak közül az „Iberia” három szerkesztőt, több kiváló tanárt. Ezek nagyobb része azonban megszökött. 54 minden egyéb foglalkozású egyén pedig a Philippinákra és a Fernando Poba szállítottat.

Görögország. Korfu, oct. 8. Görög részről jelentik 2-káról Kandióból: A török-egyiptomi hadsereg veresége tökéletes. A keresztények több ezer foglyot ejtettek, kik arra, hogy Kandióban nem harcolnak többet esküt tve, szabadon bocsátattak.

Törökország. Konstantinápoly, oct. 7. „Turquie” hivatalos lap megczafolja azon tudósítást, mintha a corfui helyőrség egy osztálya Prevesát megtámadta s az ottani erődöt elfoglalta volna. Ugyanazon lap ama hírt is alaptalannak nyilvánítja, mely szerint Castri mellett görög katonaság ment volna át a határon és Ariát megtámadta volna.

Epirusba újabb csapat-erősítések küldettek mány nagy erélyt fejt ki és reméli, hogy oct. 15-ig pacificálja.

Konstantinápoly, oct. 11. A fölkelők Kandian a hegyek közé szorítottak és a szárazföldi valamint a tengeri oldalról részben körül vannak zárva. Egy részük meg akar hódolni. Menekülő görög családok visszatérnek lakhelyeikre. — Antitaurusban megkezdődtek a katonai hadműveletek.

Oroszország. Sz. Pétervár, sept. 30. Egy főnemési egyéniség, ki György exkirály visszahelyeztetése érdekében időzik itt, s nemcsak az udvarnál befolyással bíró személyeket, hanem a követségi palotákat és kiválólag az angolt, sürttlen ostromolja látogatásaival, közelebb egy diplomatiai estélyen azon panasztát fejezi ki, hogy szerencsétlen uralkodója iránt nagy részvétlenséget tapasztal, s ha Oroszország nem hallgatja meg, akkor valóban nem tudja kihez forduljon. Azon igen nagy befolyású s a császárhoz közel álló hg, kihez e szavak intézve valának, azt felelte: „Menjen ön Bécsbe, a hol uralkodóját Sándor császár tanácsának ellenére Poroszország ellen feligztatták.” — Nagy feltűnést okoz egy sept. 14/26-káról keltezt császári rendelet, mely szerint azon csapatoknak, melyek parancsot kaptak elvonulni a Pruth-síkságára, újabb parancsot vettek, mely szerint a még ki nem mozdult csapatok helyben maradandók, az utban levőknek pedig ott kell megállniok, a hol e parancsot veszik.

Varsó, oct. 2. Azon csapatok, melyeknek e hó 8-kaig el kellett volna távoznok Oroszországba, parancsot kaptak, hogy egyelőre maradjanak Lengyelországban s Varsóban és környékén várják be a további rendeletet. Egy lövész zászlóalj az ellenparancs megérkezése előtt már elment s utána küldött rendelet szerint Vlnában kell maradnia. — Az osztrák-porosz háború alatt, s még utána is több kath. lelkész ezen háborúra vonatkozó dolgokat elegyített predikációjába s Austria javára igyekezett beszélni, hanem a kormány szigorúan megintette őket, s lelkeszi állomásuk elvesztésével fenyegettek, hahogy még egyszer bátorzkodnának politikai kérdéseket érinteni a templom szőszékéről; a kerületi hatóságoknak pedig meghagyatott, hogy ezen dologra éber figyelmet fordítsanak.

Ujabb. A „Debatte” szerint a magyar országgyűlést összehívó királyi leirat szombaton, 13-kán volt megjelenendő, ezen nap azonban a várt okmány megjelenése nélkül mult el. Az országgyűlés megnyitása nov. 15-dikén történik, mikorra császár ő Felsége is néhány napra Pestre fog menni.

— A „Lloyd”-nak azt távirják, miképp a kormány elhatározta véglegesen, hogy legközelebből felelősminiszterium nélkül lép az országgyűlés elibe.

— A „Presse” azt írja, hogy a királyi meghívó levél, melynek szerkesztése körüli tanácskozásra b. Sennyei is felhivatott Bécsbe — e hó 11-dikén nyerte meg a legfelsőbb jóváhagyást. Ebben félremagyarázhatlanul ki van fejezve, hogy a miniszterium ki fog nevezettni a kielégítő kiegyenlítés esetében.

— Az orosz „Golos”, melyet Constantin nagyherceg közegeinek tartanak, azt írja a többek közt: „Nem akarunk arról beszélni, mennyire ellenkezik traditioinkkal, hogy a Habsburgok seceptuma alatt nézzünk három millió (?) orosz, s a Kárpátokat ezen orosz havasokat. (De ugyan mióta orosz havasok a magyar Kárpátok?) Eppen nem vádolhatnak minket, ha mi kénytelenek leszünk Kelet-Galicziát, Bukovinát s Magyarországot annectálni. Ezen annexio elkerülhetlen az osztrák kabinet magatartása miatt.

Igy írja a „Golos.” Így írtak az olasz, így a porosz lapok egyidőben, mindig Austria volt a bárány, mely a vizet zavarta.

Bécs, oct. 13. Az osztrák-olasz békeszerződés megerősítvényei tegnap cseréltettek ki. — Menabrea ma a császári asztalhoz lön meghíva. A lapok jelentik, hogy Menabrea bécsi olasz követté, s Kübeck florenczi osztrák követté van kinevezelve.

— Velence, oct. 13. A velencei származású katonák átadása a cholera megszűntéig elhalasztott. Egy ministeri rendelet azokat határozatlan időre szabadságra bocsátja.

Konstantinápoly, oct. 13. Novosello egy része átadatott Montenegrónak; az ágyúházak miatti ügy hasonlóan a montenegróiakra kedvezőleg fog eldöntettni. — A fölkelő kandidátáknak amnestia ajánlatván, ugy hallatszik, hogy a lázadók azt el is fogadták. Epirusban és Thessaliában 30,000 török katona áll, mind serezedbeliek; Schumlaból oda további 8 zászlóalj küldetett. Omer basa Macedoniába tette át főhadiszállását.

— Triest, oct. 12. F. hó 3-dikáig terjedő candiai tudósítások jelentik, hogy a fölkelők el voltak határozva a harcot makacsul folytatni, és kérték a konsulokat annak kieszközlésére, hogy a családok a szigetet elhagyhassák. Rethymoban a fölkelők a várig nyomultak elő.

Athéni tudósítások szerint ott azt hiszik, hogy a fölkelők hat hónapig még tarthatják magukat. Coroneos ezredes, az athéni nemzetőrség parancsnoka, titkon Crétába ment.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

Nyilttér.

A „K. K.” 116-ik számának nyilttéri rovatában V — y alkalmat nyújt magamat igazolni. De mintán V — d az irt lap megjelenése előtti kérdéseivel bizonyossá tette ki létét, nem akarok vele polemikába elegyedni, hanem személyem védelméért akaratom ellenére is kénytelen vagyok az írók bennitüli, s tudományosságából ezen tette legnevezetesebb, hogy mások alattomos műve palástjával az írói pályán láttatja magát. Ki csaknem minden jövedelem nélkül — Verespatak költőiség nélkül, de bőven költő adonisa — fényesen divatozva ugrifutkosodik: s miután ő közszéla soha semmi adakozást nem tett, felhívására igazolni magamat nem tartom kötelességnek.

* Az e téren megjelenő cikkekért egyáltalán semmi felelősséget nem vállal a szerkesztőség. Szerk.

Azonban az illetők és a csoszási Sz. Ferencz-Mózes bánya t. cz. mütársulatának (kiknek szerencsés valék 7 évektől óta, s még ma is felelős igazgatójuk lehetni) alább következő nyilatkozatuk, az engem gyanúsító szándék czáfolatául azt hiszem elég leendő.

Verespatak, october 8-án, 1866. F. F.

A verespatak nagykirnyiki csoszási Sz. Ferencz és Mózes bánya mütársulata és több érdekeltek kötelességeiknek érzik az említett bánya igazgatója F. F. ellen — habár élezképpen is — a „K. Közlöny” XI. év f. 116. számának nyilttéri rovatában maga igazolására tett felhívása után mind az olvasó, mind Verespatak közönségének azok részére is, kiknek netalán tudomásuk nincs, felvilágosítást adni.

1863. évi társulati gyűlésben határozattá emelte említett társulat: hogy a magyarhoni szűkölkő

dők fölségellésére a kapandó és nélkülözhető aranyból küldjön igazgató F. F. 30 $\frac{1}{2}$ aranyokat, de mintán az itt gyakran beállani szokott meddő szakok nem engedvén tetséni, időmultával a bánya igazgatósága 100 frtot adott elküldés végett, azonban a társulat több tagjai várakozásra intvén az igazgatót, míg a 30 $\frac{1}{2}$ -t küldheti el; ezen utasítás által pedig az időből kifogyva, végképp elkésett; ki egyébaránt minden tetteiről felelős lévén ezen összeget visszaszolgáltatta.

S miután ezen önbibáján kívüli esetért a bosszavágy szava hivatlanul fellépett igazgató F. F. ellen, nem hallgathattuk el a tolokodást; mert egyfelől csaknem neki köszönhetjük bányánk lételet, kinek hűséges és szakértői eljárásaival sok előnyöket szerezve; ma is megelégedve vagyunk, ki másfelől hazafias tettekben most is mint előtt 18—17 évvel, úgy Verespatak közügyeiben is mindig

tekintélyes részt vett, kinek irányában úgy tudjuk, hogy V — d semmit felmutatni nem képes.

Tehát felkértünk mindenkit, hogy társulatunk nevében — ügyeinket mások nélkül is elintézni tudván — ne buzgolkodjék hivatlanul feltalokolni. S egyszersmind igazgató F. F. igazolását befejezettnek nyilvánítva, a jövőre hagyjuk ezután hazafias érzelmeinknek is bebizonyítását.

Verespatak, october 8-án, 1866.

X Kornya György, x Mákvai Jivnutcz, x Jánki János, x Kornya János, x Veitlen Ágoston, felkért névű Jánki Ferencz, Szodán István, Ebergényi János, Tóth György, Jánki Ferencz, Jánki József, Jánki András, Ebergényi Sándor, Neimer Jozi, Jánki Pál, Szekeres Sándorné, Ebergényi Pál, Ekárt János, Jánki György, Neimer Pál, Dávid János, Szodán Ferencz.

HIVATALOS.

Sz. 4666. 1866.

Árverési hirdetés.

Néhai Gantner Károly örökösei tulajdonukhoz tartozó ingatlanokra Arad szab. kir. város törvényszékének 1866 évi július hó 14-kén 4666 sz. a. kelt végzésével osztály tekintetében elrendelt árverés az első határnapokon nem sikerülvén, annak foganatosítása és pedig a

74000 frta becsült főtéri 37 sz. a. házra nézve f év october 29-én a helyszínen;

6952 frta becsült keresztutcai 19 sz. a. házra nézve f. é. october 30-án a helyszínen, és az

5290 frta becsült aradi határban fekvő 36 lánész szántó és kaszáló földekre nézve f. évi october 31-én az aradvárosi telekhelyi hivatal helyiségében d. u.

3 órákor szükség esetére becsáron alól is meg fog történni.

Az árverési feltételek a telekhelyi hivatalban alólírtotnál hivatalos órák alatt előlegesen is megtekinthetők.

Arad, 1866 october hó 4-kén.

KESNER FERENCZ, t. tanácsnok m. törvényszéki kiküldött.

18. E. sz.

Hirdetmény.

Alsó-Fehérvármegye Verespatak bányaközségében Erdélyben, a sebési állomás 550 frt évi fizetéssel, 120 frt lótarási illetékel, szabad kaszálás, és az államhivatalnokokra nézve létező szabályok szerinti nyugalmasági igényvel, üresedésbe jött.

Az ezen állomást megyni szándékozók felszólítatnak, a megkívántató okmányokkal ellátott kérvényeiket, melyekben ugyan azok a német, magyar és román nyelv tudását is kimutatni tartoznak, legfeljebb f. évi November hó 15-ig az aradvárosi telekhelyi pénztárolap igazgatóságához, illetékes hatóságok útján benyújtani, és azokban egyszersmind nyilatkozni, ha készek-e azon állomást addig is míg a végleges kinevezés bekövetkeznék, helyettesítés képpen elfogadni.

Az erdélyi cs. kir. Bányakapitányság elnökségétől. Zalathán, 1866 oct. 7-én.

NEM HIVATALOS.

1864-ki SORSJEGYEK.

Minden évben 5 húzás.

Egy húzásra szóló igérvények (Promessen) darabja 1 frt 50 kr. és bélyeg. Főnyeremények: 250,000, 250,000, 220,000, 200,000, 200,000 forint, legkisebb nyeremény 145 frt. melyet minden sorsjegyre nyerni kell.

Részvény-jegyek sorsjegy-társaságokra havankenti részletfizetés mellett.

Havanként csak 6 forint betétellel játszhatni az egész lefizetés ideje alatt 20 egész 1864-ki sorsjegyre, s az utolsó részletfizetésekor minden részvényes egy egész 100 forintos 1864-ki sorsjegyet kap.

Havanként 3 forint betétellel játszhatni 10 egész 1864-iki sorsjegyre, s az utolsó részletfizetésekor minden részvényes egy egész 50 forintos 1864-iki sorsjegyet kap.

A belépéskor csak az első részlet fizetendő. Távol megrendeléseket azonnal teljesít Herber Lőrincz váltóintézete Brunnben.

Kolozsvárt: megrendeléseket HEYMANN ZSIGMOND úr fogad el, lakása: Nagypiacz Taufferház, az emeletben.

(306)

ROSENTHAL H.

porosz kir. udvari gyárnok

BÉCSI GLYCERIN VAS-SZESZE.

Udvari tanácsosok és tanárok

OPPOLZER és BALASSA,

a cs. kir. orvosi tanácsos és nyugdíjazott karügynöknek az orvosi tanszagnál

Dr. VISZÁNIK,

ugy mint az elsőrendű orvosok

KOVÁCS, LÖWY és dr. LENK,

(Schwarzenberg herczeg házi orvosa) urak kiadott véleményük szerint.

ROSENTHAL H.

BÉCSI GLYCERIN VAS-SZESZE,

sápkor, vérszűke, erőtlenség és női-betegségek ellen továbbá: lábbadozásban rendeltetett és mint legjobb szer bizonyult be.

Kapható majd minden nagyobb gyógytárakban az ausztriai birodalomban.

Egy nagy üveg ára 2 frt, kisebb üveg 1 frt 35 kr.

Rendelmények egyes üvegekre még 10 kr hozzá számítással, a pakolás és fuvarlevél bélyegért, postai utánvétellel pontosan teljesíttetnek.

Főraktár Erdély részére:

TEUTSCH B. JÓZSEF-nél Segesvárt.

Fiók raktárok:

N.-Szeben: Dr. Kayser gyógyszerész. M.-Vásárhelyt: Bucher Miksa.

Kolozsvárt: Dr. Hintz. Székely-Udvarhelyt: J. A. Kaunz.

Brassóban: F. Jekelius. Medgyesen: W. Wolff.

Szász-Régenben: Tr. Wachner. Nagy-Selyken: Szenczy Gábor.

Részleges raktárak átvétele iránt értekezhetni a fent megnevezett főraktárnál.

(344)

Berki bikfa eladás

KOLOZSVÁRTT.

a m. gr. Eszterházy-féle irodában

bel-tordautczában a m. dr. Szabó úr házában.

Egy kurta ül ára a berekben helyt 5 frt. 50 kr. o. é. 3 $\frac{1}{2}$ de többnyire 4 láb hosszú fővénylet szép tiszta hasábköböl áll.

A t. cz. közönség kényelmére fuvarral szolgálhatok a következő áron u. m.

a raktártól b. monostor-utczáig 60 kr.

a belvárosba és a többi külvárosokba 70 kr.

Kivánatra a fentebb jelzett árba magamra vállalom a bészallítást, hogy a cselédje a t. vevőknek a munkától el ne vonódjék. A hiány nélküli bészallításról és a fa-raktári cselédség becsületes jelleméről kezeskedem.

Az ül teljessége és a fa minősége, a mely is köztudomásilag a legjobbféle, megtekinthető kűnn a raktárban bármikor.

tisztelőjük ifjabb GÁLL ISTVÁN

a m. gr. Eszterházy-féle iroda kezelője és grófi biztos.

(335)

PETROLEUM, gyulhatlansági jótállás mellett, nem tévesztendő össze a kereskedelemben Petroleum név alatt előjövő silány minőségű gyulékony Naftával, valamint:

RAGYOGÓ FÉNYŰ GYERTYA 6 os, 8-as, 9-es, 12 os. Ezen ragyogó fényű gyertyák felgyulnak ragyogó fényűk által minden más gyertya készítményekhez és égési idejük tartama a Stearin-gyertyáknál $\frac{1}{4}$ -el nagyobb.

VALÓDI GLYCERIN SZAPPAN I. és II. 30% Glycerin tartalommal. Ezen, a bőrre jótékony hatásának általános ismert szappan oly árban szolgáltatok, mi lehetségesé teszi, hogy minden háztartásnál használtathassék. A fennebbieket a legjobb minőségben a legutányosabb gyári áron ajánlja.

Az első cs. k. szab. bécsi Petroleum, Tisztított-gyertya- és Glycerin szappangyáros WAGENMANN GUSZTÁV, Bécs, város, Bálnautca N. 7.

(37)

Dr. J. G. POPP urhoz, Bécsben!

Mintán Önt az általam rendelt 6 üveg szárvíz kézbeadásáról megnyugtatom, kötelezve érzem magam Önt azonnal értesíteni, hogy az első kísérlet, melyet intézettünkben tettünk, meglepő sikert idézett elő.

A 60 boldogtalan gyermek közül, kiket eddig itteni intézetünkbe felvettünk, kettő volt kik szájfájdalomban szenvedtek. Önnel Anatherin szárvízre utasítás szerint használtatván, mielőtt a 6 üveg előgyott volna, tökéletes javulás állott be.

Midőn tehát önnel szegény gondviselésem alá vettem nevében köszönetet mondok, biztosítom Önt, hogy nem fogom elmulasztani a mi intézetünkön kívül is önnek kitűnő Anatherin szárvízét a hol csak lehet ajánlani, mintán én személyesen meggyőződtem annak gyors sikeriről.

CRASCHNITZ.

legnagyobb tisztelettel

gr. RECKE-PALMERSTEIN.

Kapható: Kolozsvárt: Wolff J. dr. Hintz György és Engel József gyógyszerárakban.

Egy palaczk ára 1 frt 40 kr o. é.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvártt.

Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Marosvásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban, Wagner Józsefnél Károlyfejvártt kapható:

KATEKHETIKA,

vagy

népszerű vallástánítás.

Theologusok, buzgó lelkipásztorok és néptanítók számára írta Garda József, ker. erkölcsen és gyakorl. theol. r. tanára a nagyenyedi ref. tanodában.

A CHOLERA és ANNAK GYÓGYÍTÁSA

HIDEG VIZZEL.

Rausse elvei szerint és saját tapasztalata után írta Hahn Tivadar.

II-dik kiadás.

Némethöl: Vélis Simon, viz-orvos, orvos-sebész, szülész és szemész.

Ára 50 krajczár.

görög irodalom története

Írta Csányi Ferencz. Ára 1 frt.

Az 1735-diki zendülés története.

Történeti korrajz a XVIII. századból. Írta K. Papp Miklós.

Ára 1 frt 20 kr. Postán küldve 1 frt 30 kr.

A magyar-nyelvtan elemei.

Elemi és néptanodák használatára írta Gergely Lajos, köztanító a m.-vásárhelyi ref. főtanodánál. I. Rész: Szótan. Ára 30 kr.

(350)

Árpa termelő gazda urak értesítetek, miszerint árpájuk alólírt által piaczi áron bár minő mennyiségben megvásároltatik. Együttal az is tudatik a tisztelt illető közönséggel, miképp alólírtak sikerülvén a sör élesztőt minden keresetségtől megtisztítani, mi a kolozsvári városi sörházban tiszta és jó minőségben folytonosan kisebb és nagyobb mennyiségben jutányos áron találhatók. Kolozsvártt, oct. hó. 1866.

AKONTZ JÓZSEF.

(348)

Szamosujvári zongoraművész Moysfalvi Moys János, vállalkozik Szamosujvártt és a vidéken a már zongorát jobb játszóknak, a General Bass tudományában oktatást adni, valamint a műnekből is.

(341)

Egy kisasszony, a ki francziául és angolul beszél, mind két nyelvbeni oktatásra a legutányosabb feltételek mellett ajánlkozik. Bővebb tudósítást a „K. Közlöny” kiadó hivatala ad.

(343)

Landstrasse, Rasmowsky-gasse N. 5. megrendelhetők. Könyomatú munkák, Levélre való peesetek és levél borítékok ellátva domboru préselt peesettel. Minták és árjegyzék ingyen.

(3-12)

Őszi és teli ruha-kemékek, melyeknek kész öltönyökké átalakítását a megrendelés útján pontosan és kedveskedéssel a legutányosabb árban megteszem, mely alkalmammal üzilemet a legdivatosabb és legfinomabb kenderkkel, szóval minden a férfi divat körébe tartozó cikkekekkel, melyek kényelmes berendezésre azon bit ösztönze hogy a t. cz. dúsán ellátam, mely költséges berendezésre minden igényeknek megfelelő tisztelettel, mely közönség gyámoltatni fogja a minden igényeknek megfelelő tisztelettel, mely nek czélja: izletes, finom árakkal olcsón szolgálni. Nagy-piacz, 6-ik szám SZENKOVICS MIKLÓS.

A NAGY PIACZON

150 légszeszlánggal világított

nagy bódében,

(337) NAGYSZERŰ (6-*)

PANORAMA

látható, mely a legérdeke- sebb tájak és városokat, nemkülönben a közel lefolyt schleswig-holsteini és legutányabb olasz custozzái és kőniggráci csataképeket tartalmazza.

Számos látogatást kér

LIEBICH J.

Magyarhonból.